

# MUSEETS ERHVERVELSER

1. juni 1959-30. juni 1960

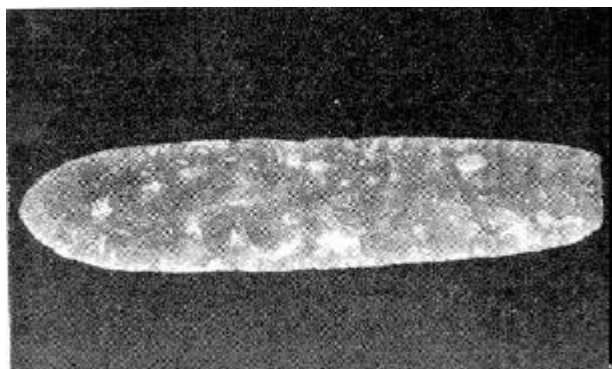
I EFTERÅRET 1959 blev en jernaldergrav fra gravpladsen ved Vandet nye skole flyttet til Thisted og anbragt i museets have. Det er en ret lille grav af en type, som kun kendes fra Thy. Den ene kortsider er dannet af en kværnsten. Den er anbragt med længderetning nord-syd, således som den lå på sin oprindelige plads.

Tilvæksten til oldsagssamlingen er ellers ikke stor, men til gengæld er den god. Der er kommet to tyknakkede økser (Anton Møller og støbegodshandler Kjær), en trekantet, 12 cm lang pilespids, fundet på Ørgård i Aas for nogle år siden (Laurits Christensen, Vibberstoft), og tre økser med skafthul fra Agger-Lodbjergene, levn af oldtidsminder, der er ødelagt af havet (fru Kirkegård, Agger).

Nogle Økseægge af flint er omtalt andetsteds i årbogen.

Museets sidste erhvervelse er en "madkniv" fra stenalderen, en sjælden genstand. Det er et bredt, fladt flintblad, som synes at være velegnet til at partere kogt eller stegt kød med. Madkniven er fundet i engdraget ved Skibsted fjord af afdøde gårdejer Poul Knudsen og foræret til museet af dennes enke, fru Maren Knudsen.

Billedhugger Wienberg Jensen har foræret museet et træsnit, der forestiller Thorstenen i Hørдум kirke.



Redskab fra stenalderen, måske anvendt som madkniv, fundet nær Skibsted fjord.

Foto. A. Scharling

Fra Hundborg kirke har museet modtaget 8 mindeplader af den slags, som man lagde på kisten, og som senere blev hængt op i kirken. Blandt dem er en mindeplade for Niels Bjerregaard Neergaard, ejer af Ulstrup. Han var født i Kaastrup 1793 og døde på Ulstrup 1851. Der er en mindeplade for proprietær Søren Møller, født i Thisted 1797 og gift med Anna Neergaard af Momtoft. I 12 år var han købmand i Thisted, derefter købte han Vestervig Kloster, som han dog kun havde i 3 år, hvorefter han købte Landbolyst, en parcel fra Ulstrup, hvor han boede til sin død 1867. En tredje af mindepladerne er for Kirstine Oles Datter, født i Hundborg 1780, gift med dyrlæge Michel Nielsen og ansat som Gjordemoder i Hundborg. I de 30 år, hun virkede der, modtog hun "med megen held i alt 1019 børn".

Arkivalier og billeder er skænket af farvehandler Bang, fru Søndergård, Ræhr, søstre Hvid, Fjordstræde, K. Nørgård, København, og fru Dagny Hartvig, Århus. Den

sidste gave er en kultegning af Thisted havn efter stormen natten mellem d. 24. og 25. okt. 1878. Den viser den gamle "knækkede" mole, der ikke ydede tilstrækkelig læ for sydøststorme. I havnen ligger en lille damper, "Ørnen" og to sejlskibe, der er forlist under uestjret. På havnepladsen ser man petroleumslgter, som 4 år før havde afløst tranlygterne. De havde en kort levetid, idet gasbelysningen holdt sit indtog i Thisted i 1883.

Ved køb har museet erhvervet fotokopier af amtmand Fayes breve til Nationalmuseets leder, justitsråd Thomsen. Den gamle amtmand var en meget interesseret medarbejder for Nationalmuseet, og ved anlæggelsen af vejene i Thy blev der gjort utallige fund af oldsager, som han sendte ind til "Den kgl. commission til oldsagers bevaring", ledsaget af kommentarer. Han var også interesseret i jordfaste mindesmærker og har f.eks. beskrevet bispegraven i Sjørring og nogle af egnens voldsteder.

Opstillet i haven ved museets sydmur er frontispicen fra Brinkmanns ejendom, som blev nedrevet i begyndelsen af 30'erne, da Store Torv blev udvidet. Ejendommen var opført 1885 og delvis ombygget i 1900. Frontispicen er modtaget ved fru gartner Jespersen.

Bankfuldm. Krabbe Nørgård, Kbh., har sendt en hatteknage, der har form som en fugl, og som har været anbragt i købmand Brinkmanns kontor. Navneskiltet "Lindely" fra Skovgade er skænket af frk. Agnes Kibsgård. Hvor huset lå, er der nu parkeringsplads.

Til dragsamlingen er der kommet et tørklæde (A. Pedersen, Hillerslev), 4 sorte kapper (fru A. Nielsen, Tømmerby), kappekurv (fru toldforvalter Madsen, Kbh.), skørter, nattrøjer, børnetøj o. a. (fru Overgård, Askov). Tingene stammer fra Rosvang og er fremstillet o. 1880. En tyk vatteret nederdel (fr. Petrea Eriksen), et fransk sjal (fru S. Christensen, Hjørring), urkæde af sølv (O. Madsen), hængesmykke (fru Høier), nålepude og pibe (fru Ingrid Hansen).

Mønter er skænket af fru Balsen, Torsted, og Lily Thomsen, Ræhr. Af større ting kan nævnes en barnevogn fra omkring århundredskiftet (Agerholm, Skinnerup), en hængelampe til petroleum fra samme tid (fru Thinggård) og et ur i grønmalet kasse (fru Kirkegård, Agger).

Der var en Mads Kjærgård i Gudnæs, der fik uret i bryllupsgave o. 1800, og det sad indmuret i en væg, indtil den pågældende gård blev revet ned i 1912. Uret trækkes ved et lod og har et lille pendul, der hænger ned foran skiven. Der er kun en viser. Det er lavet i Revs, og urmagerens initialer er M. I. S. Sognepræsten Knud Aagaard, Skjoldborg, skrev i 1802: "Gode Uhrmagere har Landet ikke manglet; hvorfor og næsten enhver Bonde er forsynet med et Stueuhr." Mange af de gamle ure går upåklageligt den dag i dag, og det var interessant, om man kunne få opklaret, hvem der var mestre for dem.

Margrethe Larsen, Hundborg, har skænket to tene til væv, og Thorsted Hvidbjerg, Ø. Vandet, to tene, to tejner, brik til lysestøbebord og kovringskasse. Fra brødrene Søndergård i Flarup har museet fået et lysestøbebord med 12 brikker. Brikkerne er runde træskiver, der på midten har

et skaft med en krog i, så de kan hænge ned ved kanten af det runde bord, hvis skive kan drejes rundt. I hver brik kunne der anbringes 21 væger, der alle kunne dypes i tællen samtidigt, så man altså ved hjælp af bordet kunne støbe 252 lys på en gang. Familien i Flarup har brugt bordet til lysestøbning så sent som under sidste verdenskrig.

En anden kvindelig syssel er repræsenteret ved et lille apparat, hvormed man kunne lave snørehuller i korsetter. Det er skænket af Oline Olsen, Århus, hvis moder brugte det, da hun i sin tid syede korsetter til damerne i Gjettrup.

Museet har fået en hel bilæggerovn af Morten Madsen i Malle og forsiden til en bilæggerovn af Kristian Jepsen i Smerup. Museet har i forvejen mange plader til bilæggerovne, men de er alle tyske eller norske. De to nyerhvervelser er støbte i Thisted, henholdsvis på fabrikken Thy og på W. Bonnes fabrik. De bærer begge afbildning af Fr. d. VII., der som bekendt døde i 1863. De er dog måske lidt yngre, idet formen jo godt kunne bruges, selv om kongen var død. Ovnene fra fabrikken Thy er købt ca. 1880, og den anden kan ikke være yngre, idet Bonnes jernstøberi blev overtaget af Thy i 1882.

I et af lokalerne på 1. sal er opstillet en model af Hørdum mølle, lavet af møller Langgård i størrelsen 1:11. Der er indsat glas i to af siderne, så man kan se maskineriet. Under den står et skæppemål skænket af møller Langgård.

Museet har desuden fået: fajanceskål (Bent Poulsen),

vægtlod af messing (Evald Lauridsen, Tved), pølsehorn (Chr. Thinggård, Skyum), skrivetøj (Anton Møller), båndkniv (Vagn Lauritsen, Nørhå), kasse med skomagerværktøj (Marie Sørensen, Sjørring alderdomshjem), og vaterpas, dril, kasteskovel og en stor sav (vejmand Fr. Jensen, Villerslev).

Disse sidste redskaber har tilhørt tømrer Laust Olesen, Haring, der også gav sig af med at klinke. Guldsmed Henningsen, der altid tænker venligt på museet, har skænket nogle guldsmedestempler.

J. P. Jacobsensamlingen er blevet forøget med et eksemplar af Det nye Testamente. Det mangler titelbladet, og det har ikke kunnet opklares, hvornår det er trykt, men det er sandsynligvis fra 1856. Det bærer trykt initialerne M. J. og desuden J. P. Jacobsens navnetræk, skrevet med digterens egen hånd, ungdommeligt med forskelligt farvede blyanter, derunder med blæk W. A. Jacobsen (broderen) og endelig med blyant og mere ubehjælpsomt E. Jacobsen (måske et af broderens børn). Den første ejer af bogen - M. J. - er muligvis J. P. Jacobsens farbroder, Mads Jacobsen, om hvem J. P. Jacobsen i nogle optegnelser fra 1864 har oplyst, at han styrtede ned i en brønd og døde i Skinnerup. J. P. Jacobsen har muligvis arvet testamentet efter farbroderen og brugt det under sin konfirmationsforberedelse, hvorefter det er gået videre til broderen.

Museet har fra 1. april 1959 til 31. marts 1960 haft 1721 besøgende mod 1455 året før. S. G.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1960, side 314-320).